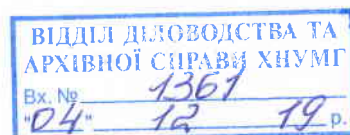

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

на дисертаційну роботу КОНОПЛІНОЇ ОЛЕНИ ОЛЕКСАНДРІВНИ
**«Стратегічний моніторинг ділової репутації підприємств
водопостачання та водовідведення за групами зацікавлених осіб»**,
представлену на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за
спеціальністю 08.00.04 – Економіка та управління підприємствами (за видами
економічної діяльності)

1. Актуальність теми та її зв'язок із науковими програмами.

Підприємства водопостачання та водовідведення (ПВВ) у складі житлово-комунального комплексу відіграють важливу роль на сучасному етапі розвитку соціально орієнтованої ринкової економіки будь-якої країни, оскільки надає життєво необхідні послуги як населенню, так і підприємствам. Останнім часом на підприємствах водопостачання та водовідведення катастрофічно погіршились фінансові результати діяльності, зросли обсяги збитків, проводилась неефективна ресурсозберігаюча політика, величезних розмірів досягли заборгованість за спожиті послуги, тощо. Значна частина перелічених принципово важливих проблем функціонування ПВВ ще не вирішена і потребує теоретичного наукового обґрунтування та розв'язання. Саме невідповідність діючої системи управління ринковим засадам в комунальному секторі економіки обумовило вибір теми та значущість завдань, які необхідно було вирішити для досягнення визначеної мети дослідження. Враховуючи особливість зростання потреби у науковому обґрунтуванні сучасних методичних підходів управління вітчизняними підприємствами водопостачання та водовідведення, які враховували б важливі нематеріальні складові діяльності, як ділова репутація, від рівня якої залежить розвиток підприємства і здобуття ним конкурентних переваг, тему дисертації Конопліної Олени Олександрівни слід вважати особливо актуальною.

Дисертаційна робота виконана відповідно до планів наукових досліджень Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова. В основу дисертації покладені теоретико-методологічні та практичні розробки, що виконані в межах державної бюджетної тематики: «Інформаційно-аналітичне забезпечення функціонування системи управління фінансово-економічною безпекою суб'єктів господарювання України в сучасних умовах: теорія, методологія, практика», етап 3 – «Удосконалення інформаційно-аналітичної системи управління фінансово-економічною безпекою суб'єктів господарювання України: планова та контрольно-облікова діяльність» (2013 р., номер державної реєстрації 0112U003092) – автором удосконалено теоретико-методичні засади визначення зацікавлених осіб підприємства, зокрема у житлово-комунальному господарстві, та управління їх взаємодією, «Інформаційно-аналітичне забезпечення функціонування системи управління фінансово-економічною безпекою суб'єктів господарювання України в сучасних умовах: теорія, методологія, практика» (2016 р., 2017 р., номер державної реєстрації 0116U005339) – автором удосконалено теоретико-методичні засади визначення стратегічного моніторингу ділової репутації, та запропоновано алгоритм оцінки її рівня для підприємств водопостачання та водовідведення, удосконалено категорійний апарат щодо визначення репутаційного менеджменту підприємств, а також місця репутаційного аудиту в системі репутаційного менеджменту. В межах госпдогвірної науково-дослідної роботи «Розробка теоретико-методичних засад стратегічного моніторингу в системі забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств водопостачання та водовідведення» № 4/12–ПД/16 від 01.12.2016 р. – узагальнено існуючі наукові підходи до визначення стратегічного моніторингу, «Сучасний стан та передумови забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств водопостачання та водовідведення» № 125/4–НР/17 від 15.05.2017 – проаналізовано сучасний стан підприємств водопостачання та водовідведення та основні тенденції їх розвитку.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність та новизна.

Наукові положення, висновки та рекомендації, що містяться у дисертації та виносяться на захист, є теоретично обґрунтованими й містять результати їх практичного використання. Їх виклад супроводжується критичним оглядом та посиланням дисертанта на результати наукових робіт вітчизняних та закордонних науковців за обраною темою, вдалим застосуванням загальнонаукових та спеціальних методів проведення досліджень, використанням сучасного методичного інструментарію та засобів обробки інформації.

Достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій підтверджується використанням широкої інформаційної бази за темою дисертації, в т.ч. офіційних статистичних даних, нормативно-правових актів, які стосуються діяльності комунальних підприємств, монографій, численних наукових публікацій вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, інтернет-джерел.

Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків.

У першому розділі **«Теоретичні засади формування стратегічного моніторингу ділової репутації підприємств водопостачання та водовідведення за групами зацікавлених осіб»** досліджено місце і роль підприємств водопостачання та водовідведення в системі житлово-комунального комплексу, а також їх вплив на розвиток економіки України. (стор. 12-34), обґрунтовано роль зацікавлених осіб у формуванні ділової репутації підприємств водопостачання та водовідведення (стор. 35-47) та досліджено Особливості стратегічного моніторингу ділової репутації підприємств водопостачання та водовідведення (стор. 48-57).

У другому розділі **«Методичне забезпечення стратегічного моніторингу ділової репутації підприємств водопостачання та водовідведення»** здійснено ідентифікацію основних груп зацікавлених осіб підприємств водопостачання та водовідведення (61-76), проаналізовано вплив взаємодії із зацікавленими особами на ділову репутацію (76-89), удосконалено методичне забезпечення оцінки показників рівня взаємодії із зацікавленими особами; розроблено методичний підхід до визначення рівня ділової репутації і алгоритм оцінки значущості впливу факторів зовнішніх та внутрішніх зацікавлених осіб на рівень ДРПВВ (90-119).

У третьому розділі **«Інформаційно-аналітичне забезпечення стратегічного моніторингу ділової репутації підприємств водопостачання та водовідведення за групами зацікавлених осіб»** удосконалено методичний підхід до оцінки рівня ДРПВВ (119-123), реалізовано у розділі 1 методичний підхід до стратегічного моніторингу ділової репутації на підприємствах водопостачання та водовідведення міст Харкова, Дніпра, Києва, Львова, Запоріжжя, Херсона (123-134). Визначено пріоритетні напрями взаємодії, здійснено оцінку інтегральних показників рівня взаємодії з кожною групою зацікавлених осіб (135-140), , а також розроблено заходи з підвищення рівня ділової репутації досліджуваних підприємств та сформовано матрицю впливу рівня ДРПВВ на діяльність підприємств (141-153).

Наукові положення, висновки, пропозиції та рекомендації дисертаційного дослідження є достатньо обґрунтованими, що підтверджується використанням як вітчизняних, так і зарубіжних наукових праць, застосуванням таких підходів, методів і прийомів дослідження, як: абстрактно-логічний аналіз; логіко-теоретичного узагальнення; статистичний аналіз; системний аналіз; метод аналізу ієрархій, метод експертних оцінок; метод таксономії; графічний метод.

Достовірність положень і методичних розробок дисертаційної роботи підтверджується їхньою апробацією на всеукраїнських, міжнародних науково-практичних та інтернет-конференціях, публікацією у фахових виданнях та впровадженням результатів дисертаційної роботи в діяльність підприємств водопостачання та водовідведення.

Наукова новизна представлених у дисертації результатів визначається як розвиток теоретико-методичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо формування стратегічного моніторингу ДРПВВ за групами зацікавлених осіб. Основні результати проведеного наукового дослідження, що визначають його наукову новизну, полягають у наступному:

удосконалено:

– визначення сутності стратегічного моніторингу ДРПВВ шляхом систематизації таких понять як «ділова репутація підприємства», «зацікавлені особи підприємства» та «репутаційний менеджмент», яке на відміну від існуючих враховує постійний вплив зацікавлених осіб на рівень ділової репутації у постійно змінюваному середовищі, що дозволяє створити теоретичний базис для підвищення рівня ділової репутації як одного з факторів конкурентоспроможності;

– методичний підхід до стратегічного моніторингу ДРПВВ, який, на відміну від існуючих, ґрунтується на структурно-логічній моделі і складається з двох блоків, перший – ідентифікація зацікавлених осіб та дослідження факторів впливу на ДРПВВ, другий – визначення рівня ділової репутації та реалізація моделі стратегічного моніторингу ділової репутації, що дозволяє на постійній основі здійснювати оцінку, аналіз, прогнозування та контроль рівня ДРПВВ;

– методичний підхід до оцінки рівня взаємодії підприємств водопостачання та водовідведення із групами зацікавлених осіб, який на відміну від існуючих, базується на обчисленні інтегрального показника рівня взаємодії ПВВ із групами зацікавлених осіб, що дозволяє порівнювати аналогічні показники для різних підприємств водопостачання і водовідведення за регіонами України;

– методичний підхід до оцінки ступеню впливовості груп зацікавлених осіб у формуванні ДРПВВ, який, на відміну від існуючих, передбачає вибір пріоритетних груп і напрямів взаємодії, а також набору показників для обчислення результатів взаємодії за кожним напрямом, що дозволяє визначити їх вплив на ділову репутацію та створити інформаційну базу для прийняття ефективних управлінських рішень;

– інформаційно-аналітичне забезпечення стратегічного моніторингу ДРПВВ, що на відміну від відомих, базується на здійсненні періодичного оцінювання рівня ділової репутації, побудові репутаційних радарів відповідно для моніторингу ділової репутації, застосування матриці сфер впливу рівня ділової репутації на діяльність ПВВ, що дозволяє регулювати показник ДРПВВ шляхом прийняття відповідних управлінських рішень;

набуло подальшого розвитку:

- визначення сутності поняття «ділова репутація підприємств водопостачання та водовідведення», яке на відміну від існуючих, урахує особливості взаємодії підприємств водопостачання та водовідведення з групами зацікавлених осіб, що надає можливість розробити специфічний для галузі комплекс заходів, спрямованих на формування та збереження певного рівня ДРПВВ у поточному та майбутньому періодах;

– розробка комплексу управлінських заходів з впровадження стратегічного моніторингу ДРПВВ, що на відміну від існуючих передбачає здійснення ідентифікації і виявлення пріоритетних груп зацікавлених осіб, розрахунок показників впливовості кожної групи на рівень ДРПВВ, оцінку рівня ДРПВВ, а також розробку матриці сфер впливу рівня ДРПВВ на діяльність ПВВ, що дозволяє здійснювати постійний контроль за рівнем ДРПВВ з метою своєчасної протидії негативним впливам.

Основні положення дисертації, висновки та пропозиції, що наводяться як логічний підсумок проведеної автором роботи, є достатньо повними та обґрунтованими з високим ступенем наукової аргументації.

3. Практичне значення результатів дослідження.

Теоретико-прикладні положення результатів дисертаційного дослідження Конопліної О.О., зокрема методичний підхід до оцінки інтегрованого показника рівня взаємодії підприємств водопостачання та водовідведення із групами зацікавлених осіб впроваджено на КП «Харківводоканал» та МКП «ВУВКГ м. Херсона (довідка № 3 від 19.11.2018 р., довідка № 01/231 від 05.12.2018р.). Стратегічний моніторинг, що містить оцінку ДРПВВ на основі інтегральних показників рівня взаємодії зацікавлених осіб з підприємствами водопостачання та водовідведення впроваджено в практичну діяльність КП «Черкасиводоканал» Черкаської міської ради (довідка №4636/01 від 12.02.2019 р.). Окремі результати дослідження використовуються в навчальному процесі Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова на факультеті економіки і підприємництва при формуванні навчально-методичного забезпечення та викладанні таких дисциплін як «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством», «Організація і методика аудиту», «Економетрика» (довідка № 4002/24 від 11.01.2018 р.).

4. Повнота викладення результатів дисертації в опублікованих працях.

Результати дисертаційного дослідження пройшли широку апробацію на науково-практичних конференціях різного рівня. Результати досліджень та рекомендації дисертаційної роботи доповідалися та схвалені на 11 міжнародних науково-практичних конференціях.

В опублікованих автором численних роботах - 23 наукових праць, 5 – статті в наукових фахових виданнях України, 7 – статті у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз, 11 – матеріали конференцій. Загальний обсяг публікацій – 7,06 др. арк., з них особисто автору належить 5,45 др. арк.

Автореферат дисертації Конопліної О.О. у повній мірі відображає зміст, структуру, основні положення, висновки і рекомендації, які виносяться на захист, і є ідентичними результатам дисертаційної роботи. Кількість, обсяг і якість друкованих праць надають авторові право публічного захисту дисертації.

5. Відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертація викладена українською мовою, оформлена у повній відповідності з нормами і правилами МОН України, є завершеною науковою роботою. Рівень проведених досліджень, викладених у дисертації, відповідає сучасним вимогам до науково-дослідних робіт, що виконуються в національних університетах України. Автореферат за структурою і технічним оформленням відповідає визначеним МОН України стандартам.

6. Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

Необхідно звернути увагу на ряд положень дисертаційної роботи, які є дійсно дискусійними та можуть стати предметом конструктивного обговорення:

1. Аналізуючи теоретико-методичні положення стратегічного моніторингу ділової репутації, автор не завжди наводить власну думку стосовно дискусійних питань (п. 1.3).

2. Слід відмітити здійснення автором аналізу закордонного досвіду щодо діяльності підприємств водопостачання та водовідведення і порівняння із специфікою діяльності вітчизняних підприємств. (с. 32-33). Доцільним було б не тільки описати основні характерні особливості здійснення діяльності, критично проаналізувати, визначити позитивні та негативні моменти, а і висловити авторську позицію щодо вибору найбільш доречної організаційно-правової форми для підприємств водопостачання та водовідведення України.

3. З погляду удосконалення змісту дисертаційної роботі рекомендується більш детально дослідити формування груп зацікавлених осіб, напрямів взаємодії з ними, а також показників, що характеризують рівень взаємодії, на підприємствах водопостачання та водовідведення, які змінили форму власності, і, відповідно, мають свої особливості щодо управління рівнем ДРПВВ (п. 2.3).

4. Потребує обґрунтування вибір методу аналізу ієрархій для вибору пріоритетних груп зацікавлених осіб і напрямів взаємодії з ними (с. 113-116).

5. Обраний комплекс управлінських заходів з підвищення рівня ділової репутації в цілому є обґрунтованим (рис. 3.7), але окремі складові є дискусійними з точки зору отримання кінцевого ефекту від їх реалізації (наприклад, розрахунок економічних вигід від впровадження запропонованих заходів).

Зазначені недоліки суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку теоретичного рівня кожного розділу і параграфу та практичного значення результатів дисертаційної роботи в цілому.

7. Загальний висновок.

Дисертація є самостійною і завершеною працею, яка свідчить про наукову зрілість її автора. Поставлена у дослідженні мета досягнута, основні завдання успішно вирішені. Запропоновані дисертантом результати та висновки дослідження мають науково-практичну цінність та можуть бути використані у науковій, управлінській і педагогічній діяльності.

Ознайомлення з текстом дисертації засвідчує, що обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій сформульованих у роботі, апробовано у належній кількості наукових публікацій автора, виступах на вітчизняних та наукових конференціях.

Текст автореферату та друківані праці повністю відповідають змісту дисертації і охоплюють всі її аспекти.

Дисертаційна робота Конопліної Олени Олександрівни «Стратегічний моніторинг ділової репутації підприємств водопостачання та водовідведення за групами зацікавлених осіб», представлена на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук, відповідає пп. 9, 11, 12, 13 Постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 «Порядку присудження наукових ступенів» (зі змінами), а її автор, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент,
кандидат економічних наук, доцент кафедри
міжнародного бізнесу та економічного аналізу
Харківського національного економічного університету
імені Семена Кузнеця

Савенко К.С.